

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

TÁJÉKOZTATÓ

a többségi önkormányzati tulajdonú hulladékgyűjtő társaságok főbb ellenőrzési tapasztalatairól

Az Országgyűlés az ÁSZ tv. 2011. évi módosításával tette lehetővé, hogy az Állami Számvevőszék (ÁSZ) ellenőrzései kiterjedjenek az önkormányzati többségi tulajdonú társaságokra is. Az ÁSZ közlekedési társaságok és színházi társaságok ellenőrzését követően 2014-ben szisztematikusan kezdte meg távhőszolgáltató és hulladékkezelő cégek ellenőrzését.

2015 közepéig az ÁSZ 36 gazdasági társaság gazdálkodásának szabályszerűségével kapcsolatos jelentést hozott nyilvánosságra, tapasztalatait rendszerbe foglalta és 2015. október 16-án megjelentette „A hulladékgyűjtő és távhőszolgáltató önkormányzati többségi tulajdonú társaságok ellenőrzési tapasztalatairól” c. tanulmányt. A tanulmányban – amely elérhető az ÁSZ honlapján (www.asz.hu/publikaciok/elemzesek-tanulmanyok) – kilenc önkormányzati tulajdonú hulladékgyűjtő társaság 2008-2012 közötti időszakra vonatkozó ellenőrzési tapasztalatai találhatók meg.

2016 januárjától az ÁSZ tevékenységében új lendületet vett a hulladékgyűjtő többségi tulajdonú társaságok ellenőrzése. Több ütemben, közel 30 társaságnál és tulajdonos önkormányzatoknál indultak ellenőrzések, amelyeknek az eredményét kora nyártól folyamatosan publikálni fogjuk. Ezen ellenőrzéseink fókuszálnak a rezsielvonással érintett évek gazdálkodására. Várakozásaink szerint a leszűrhető tapasztalatokkal, a rendszerhibák feltárásával hozzá tudunk járulni az erre a területre irányuló, ún. jó kormányzáshoz.

Az önköltségszámítás végrehajtásának a hulladékkezelést végző társaságok gazdálkodásában kulcsszerepe van. A szabályozás hiánya, hibái, hiányosságai eleve az alkalmazott díjak megalapozását, átláthatóságát kérdőjelezi meg.

Az ÁSZ ellenőrzések megállapították, hogy a hulladékgyűjtő társaságok egy része még mindig nem rendelkezik az önköltségszámítás rendjére vonatkozó szabályzattal, így ezeknél a cégeknél nem volt megállapítható, hogy a hulladékszállítás bevételei fedezetet nyújtottak-e a működéshez szükséges költségekre, ráfordításokra, valamint a közszolgáltatás fejleszthető fenntartásához szükséges kiadásokra. Így a díjkalkulációk az önköltségszámítás hiányosságai miatt nem megalapozottak. A díjkalkulációk során hiba volt, hogy a társaságok nem vették figyelembe a díjcsökkentő tényezőket (pl. állami, önkormányzati támogatások, melléktermékek hasznosítása), nem határozták meg az általános költségek felosztásának elveit, illetve a közvetett költségekkel nem számoltak.

A hulladékgyűjtési közszolgáltatás bevételeinek és ráfordításainak elszámolása terén a társaságokra jellemző volt, hogy a közvetett költségeket – azokat a ráfordításokat, amelyeknél a felmerülés időpontjában nem volt eldönthető, hogy melyik tevékenységhez

kapcsolódtak – utólag nem osztották fel, illetve a felosztás folyamatát, módszereit ellenőrizhető módon nem támasztották alá.

A társaságok ügyvezetőinek tett számvevőszéki javaslatok mintegy harmada célozta az egyéb tevékenység folytatása miatt szükséges, jogszabályi előíráson alapuló, úgynevezett szétválasztási kötelezettség társaságon belüli szabályozását, ahhoz a megfelelő nyilvántartási rendszer kialakítását.

A számvevőszéki ellenőrzésben érintett társaságok követelésállománya folyamatosan nő. A követelésállomány növekedésének egyik jellemző oka a díjhátralékok nem megfelelő kezelése volt. A társaságoknál a hiányosságokat jellemzően a határidőn túli követelések kezelésénél, a követelések minősítésénél, továbbá az értékvesztés elszámolásánál tapasztalta az ÁSZ.

Az ÁSZ ellenőrzési tapasztalatai szerint a hulladékgazdálkodási közszolgáltatást nyújtó társaságok zöme nem tartotta be a jogszabályi előírásokat, mivel nem kezdeményezte a jegyzőnél a díjhátralék adók módjára történő behajtását. Ezek közül többen a törvényben előírtakat megsértve követeléskezelő (díjbeszedő) társasággal kötött megbízási szerződést a díjhátralékok behajtására.

A tapasztalatok továbbá azt is megmutatták, hogy a társaságok szabályszerű és gazdaságos működésében fontos szerepet játszik a tulajdonos önkormányzatok felügyeleti tevékenysége. Azon társaságok, amelyeket az önkormányzat kézből tartott – többszöri beszámoltatás, közszolgáltatási szerződésben a teljesítmény mérését lehetővé tevő indikátorok meghatározása, a felügyelő bizottság megfelelő működtetése, ellenőrzések végzése – szabályszerűbben, átláthatóbban és gazdaságosabban működtek.

Az Állami Számvevőszék jelentései elérhetőek az ÁSZ honlapján (www.asz.hu/jelentesek), az ellenőrzésekkel és az ÁSZ tevékenységével kapcsolatos híreket pedig megtalálja az ÁSZ Hírporthálján (www.aszhirportal.hu).

Állami Számvevőszék

Budapest, 2016. április 7.